

КЮПИ

№ 2

ЯНВАР 1978

- Аде, Абгонбала, «Жигули»ни неjlэдин?
— Сатдым. Бунун неч нэjини апара билмирлэр, мэн өлүм!
— Эй, братец, куда девал свои «Жигули»?
— Продал. Осла-то не «разденешь»!

ХАРИЧИ ДУМ

- Инсан һајаты телеграма охшайыр.
- Нијә?
- Ону киими көдәк вә сөһләрдә долудур.

— Огдунуз Јамаи төрбијәсиңиз! Мәндән сорушур, рәгс еләмәк бачарырсаныз?
— Бурада на пш шеј вар ки?
— Ахы, о, бушу мән рәгс елдәндән сонра сорушур!

— Никаһ б'ән гурбанлар тәләб едир, мәним әзәним. Мисал үчүн, биз евләндәндән сонра сән һәр күн хәрәк һазырламалысан.
— Әлбәтте, әзәним, сән дә һәр күн ону Јемәлисан.

Профессор Јавашдан, Јекһәсәт сәслә мұһәзирә охујур. Бирдән дәл чәрдәндән кимсә дејир:

— Зәһмәт олмаса, бир аз баркәдән данышың!
— Багышлајын, — дејә профессор үз истәјир. — Мән билмир-дим ки, мұһәзирәмә гулаг асан вар...

— Бабачан, сәнин Јадмыдадырмы һајатында биринчи һансы гызы өмшүсән?
— Мәним һеч ахырынчы да Јадмыда дејил.

— Әзәним, ад күнүз мұһәсәбәтлә сәни төбрик едирәм. Онуң үчүн дә балача бир сүприс һазырламышам.
— Марағлыдыр, тез көстөр көрүм һәдир?
— Бир дөңгә көзлә. Инди кејинәрәм бахарсан.

ЧАЈАН, 1977-чи ил.

ОНСУЗ ДА ӨТРӘНЧӘЛИЈИК

Агсу рәјонундаки Низами адына колхозун сәдри Бөјүккиси Өмәрәв кабинетдә отуруб дәррин фикрә кетмишди.

Бу ахт колхозун баш мұһәсиби Фәдә Чәлилов ичәри кириб сәдрә јән әлдә:
— Бөјүккиси ләлә, бәс сән бағачылыларын јығынчагына кетмәмисән?

Сәдр мәтәмин-мәтәдим баш мұһәсибин үзүнә бәхди, сәни фикирли һалда дилләнди:

— Әһи, сән нә данышырсын! Не јығынчағ-бәзлүгидир! Мәним өз дәрдин өзүмә бәсдир, адам арасына чыхмаға һалым јохдур.— О бир ән фикирләшиб, сөзүнү дәјишди.— Инди ки мәсләһәт билирсән, кәдәк дә. Сонра дәрләрләр Бөјүккисини бөјүклүк еләјир. Бир о кағыз-кугазларынны кәтәр баһа. Ишдир, данышмаға ләзим кәлсә сәһәбә сөз тәләпәһәм!

— Бөјүккисини ләлә, кағыз-кугазы кејләјир-сән! Куја әвәзләрдән хәбарин јохдур! Билмир-сән ки, тәсәрруфатымызын асас сәһәси олан

памбыгчылыкта ишимиз нечәдир? Кечән ил 470 тон әвәзинә чәми 183 тон памбыг јығымышыг. Көз дәрјәмәсин, мәшәлләһ, планы зур-тут 39 фәиз...

Сәдр мұһәсибин сөзүнү кәсди:
— Ај Фәдә, нијә јәрәмизин көзүнү гопарыр-сын! Не үчүн сән ағзыны ачан кимин елә памбыгдан башләјирсын! Мәкәр һејвәндәрлүгдән, тәхилчылыгдан данышсан дилин гурујар?

Мұһәсиб бич-бич күлүмсүнүб әләвә етди:

— Ај сәдр, елә данышырсан ки, куја о саһәләрдә дағы дағ устә гојмушуг. һәр инәкдән зур-тут 834 килограм суд әлдегилымызы унутму-сән! һәр һектардан да 13 сентнер тәхил кәтүр-дүјүмүз јәдидән чыхыб! Девләтә тәхил сатышына дәнр өһдәлијин кәсирдә гојдугумуз сәнә мәйлән дејил! Еһ, бу һәлә һарасыдыр!.. Бәс ону дөмирсан, 600 һектар әвәзинә чәми 400 һектар јердә сапин апармышыг. Гоншларынмыз памбыг үчүн гыш шумуну чыхарыб архајын

олублар. Биз һәлә бисмилләһ еләмәмишк. Бу бојдә колхозда 5—6 механизатор тапылмыр ки, бу ишләри көрүб гуртара. Аллаһ раһмәт елсин рәјон техника бирлигинин механизаторларыннын аталарына. Кечән ил киши кимнә кәлиб сәһәмизи шумәлдәдиләр, тәхилчымызы әкиб кетдиләр. Јохса ким билирди, ишимиз нечә олачагы! Бу ил исе зәлим ушгалары өзләринн нәзә гојдулар.

— Бош-бош данышыб баш-гулағымы апарма. Рәјондә дедикларин сәһәдә керн галан тәкчә бизик бәјәм! Фүзули, Әли Барамов адына, «Парис коммунасы» колхозларинда да өзәјир-теј елә бу сәјәг дејилми! Дедикләриндән хәлә чыхыр ки, куја негсанларынмыздан мәним хәбәри јохдур. һамысыны билирәм. Мүхтәлиф тәшкилатларә олан хәјли борчларынмыз да јәдидәдәдир.

Баш мұһәсиб сәдрин һирсләндидини көрүб сәһбәти дәјишмәк истәди:
— Әсбиләшмәјин, Балкә јығынчагда һеч бу бардәдә сөз-сөһбәт олмәјачағ.

Өмәрәв Чәлиловун үзүнә бәхмәдән деди:
— Тәсәлли вәрмәјинә еһтијәк јохдур, онсуз да бәлә ишләрә өјрәнчәлијик.

А. МӘҺӘРРӘМ

- Мәним арвадым, әнләм вә 22 ајығ ушағым вар.
- Евикимдә биздән башга һәр чүр һәшәрәт вар.
- Автомобил аймағ үчүн чәкдијим фикирдән, алтун-түссәдән мән өз сәһнәтиәм тамәмилә дағыт-дим.
- Бүтүн һајатым дәмим әлтиндә кечмишдир.
- Ондан һәјәсызлығ вә истәһзә етмәк ијн кәлир.
- Мән гаунула хәстәјәм.
- Бу мәнзилдә мән аңағ арвадла јашајырам.
- Хәсијәтчә мән јолакәтмәзәм, онун үчүн өз әрминдән башга һеч кәслә јашајырмам.
- Бәлә кичик мәнзилдә арвадымла јашамағ мүмкүн олмәдиги үчүн ајрылдым.
- Тәзә мәнзилдә мүнәтәзм сүрәтдә ләззәтлә әснәјир вә јатырам.
- Мән вә арвадым јашлығым, әјри мәнзил әлиб адам олмағ истәјирик.
- Арвадым үч дәрфә богәз операсијасы кечир-иб, ондан сонра бизим 3 ушағымыз олуб.

- Мән нәнкинә аңајам, онун арвадыјам, һәм дә гадынам.
- Сәкит океанда палчыг вулканыларыннын олма-сыны нәзәрә апарағ, бизим диварлар уча биләр-ләр вә оларынн алтында гала билерик.
- Јатмағ һәртүг олмајан кечә нөбәтчијиндә олурәм.
- Мәнә јахшы гуллуғ едилмәдидир, чүнки мән субајам.
- Мән она көрә әрә кетдим ки, бир-биримизә гуллуғ етмәк вә бахмаға еһтијәчимиз вар иди.
- Бу кестәрипән үзвәндә мән гардашларым вә онларын арвадлары илә јашајырам.
- Телефон мәнә идарәлизини башчыларына: «Көрүрсүңиз, мән дә адамәм!»—мә'рузә етмәк үчүн ләзиздир.
- Гоншумун үзүндә вәрәм хәстәлијин јох, чапығ вар.
- 8 ушағымыз олдуғу үчүн биз евләнимиз.

Әрнәзә вә шәкәјәтләрдән топлајаны:
Адил БӘДӘЛОВ

Тејмур МӘММӘДОВ

ЛҮЛҮШГУЛУ ВӘ БАЧОҒЛУ

ҒЕЈРИ-АДИ НОВЕЛЛА

Онуң ады Гулу иди, амма һамы Лүлүшгулу чағырды. Јәгин, билдиниз нијә көрә. Дүз тапындыз. Лүлүшгулу әјри чүр вуранды. Адығ вахты олмады. Амма бир нәфәр данышыр ки, һачанса Лүлүшгулу гәшһоринә чыхыб, танымајыб. Дејиб аја, бу ким ола Лүлүшгулуја охшайыр? Сән дәмә, киши ајығмыш. Паһ атонан, ичәмәндә адам ичә дә адам олармыш!..
Но исе, бу тәсәдүфдән саважы Лүлүшгулуғу лүд көрмәјән олмајыб. Дејиләр, олғу тутулмушду, инди бурәхыблар, о да Лүлүшгулудан керн галымыр. Аңағ ата-оғул бир јердә ичмиләр. Һәрәнин өз әдәзин, өз чүрү, өз мәксәнин вар. Соруса биләрсиз, сән артист адамсан, Лүлүшгулуғу һардан таныырсын? Тохтајын, бу саат әрә еләјим!..

Киноја чәкилмәк үчүн мәнә бир кефли ролу тапырдылар. Фикир мәни кәтүрдү: «Бу ролу нечә ојнајачағам?». Ахы, өмүрүмдә дилимә спиртли ички дәрјәмәшди. Арағын-чақырын нәш'әсн нечә олур, билмирдим. Бирдән Јадмыда Лүлүшгулу дүшдү. Ролумун әсил прототипи о ола биләрди. «Елә онучә өјрәнсәм, кифәјәтдир», — дедим. Бунучун бүтөн бир күнүмү сәрф елдим.

Лүлүшгулу нечә шәрәб дүканына, бүфетә, павилјона кириб-чыкхандан сонра, нәһајәт, кефинин дохсан доғуз вурән вахты өзүнү бир «галјаналты»ја салды. Билмәдим, ады «Мәзә» иди, јохса «Тәзә» иди. Әлбәтте, бунын Лүлүшгулуја дәхли јохдур. О, бир парч пивә сүздүрүб, јункучәк сәндәләјәрәк дәјримә масалардан биринә јән алды. Учабой, азачыг доңгар көрүнән бир кәччә чәнәси овчундә һәмнин масаја дирексәлиниб папирос чәкирди. Галын түстү ичәриндә сифәти гәра-боз рәнкә чалырды, көзләри хумарланырды.

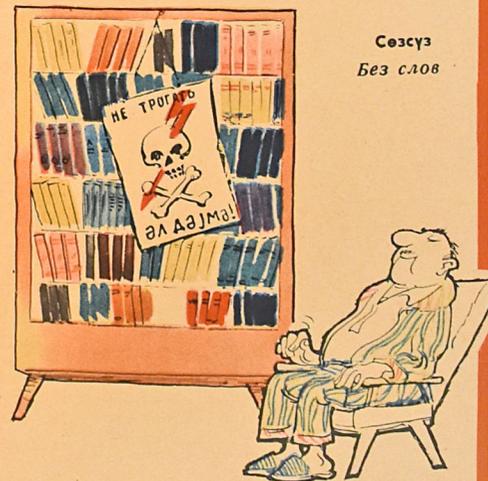
— Ахшамын хәјир, бачоғлу, — дејә Лүлүшгулу ону саламлады. Кәччә диксинди:
— Чортуму пөзәсән да, әлҗәкәссәләм, беш дә артыг!

Лүлүшгулу бир чимдик дүз кәтүрүб парчына доғадәјиринә гојду, бир чимдик дә ичнә чырды, сонра пивәсини при гуртумларла бир-нәфәсә ичди.

— Оххәј, Јеизидә д'әнәт! — дејә элинин далы илә ағзыны сидди. Кәччә дә өз парчына бошадларғ ымызлыты илә дилләнди:
— Әһсән! Сәфәрәлинин пивәсн әнтгәдир. Чох күман һеч ичмә-нисән бундан.

Сөзүз

Без слов

Рессам П. ШАНДИН

— Дүз танымысан, бачоғлу, елә оңрдән хәтримә дүшдү. Мәнимки ширин чахырды. Чаван вахты чох ичмишәм пивә. Вер габыны до-дурум, — дејә Лүлүшгулу элини бош парча узатдыгда, кәчч ону ба-баҗлады.

— Гојмарәм, Әтаға чәдди! Мән сәнин кичијини!..
О, бошамыш габылары кәтүрүб пиштахтаја тәрәф Јөнәлди. Чох чәкмәдән масаның үстүнә ики јүз-јүз арағ, ики парч көпүклү пивә гојду.

— Ич, дајдај, нушчаным! — дејә кәчч, гүррәләнәрәк Лүлүшгу-луја бахды. — Бир аз таныш кәлирсән е, мәнә. Гарда көрүшәм сәни билмирәм... Јатмамысан?

— Јох, ала, ағзымы хәјирлијә ач. Бир дә әһли-һалы танымаға нә вар, бачоғлу! — дејә Лүлүшгулу көзүнү гыҗыб һәмсәһбәтинә нә-зәр салды.

— Мән Чәмбәрәкәндәнәм. Сөкүләндән сонра евимиз көчдүк Мик... Мик... Микрорајона.

— Дејирам ахы, Јәгин елә Чәмбәрәкәндә көрүшәм сәни.
— Бура бах, бачоғлу, сәнин дә елә Јөр-Јөндәнин танымды мәнә. Һәр нә... Ичәк буну тәзә танышлығын сағлығын!..

— Сағ ол.
Стәкәнарлар чинкилдәди, арағлар атылды... парчлар тоғтушду, пивәлар ичиди!..

Лүлүшгулуғун әли јашы аңағ оларды, амма чох гочә көрү-нурду. Сағ-сағталы ағ-сарытлыл рәнкәдә, үзүнү дәрдин гырым-гы-рышығ иди. Онсуз да пш көрән хырда көзләри о гәһәр чухура дүш-мүшдү ки, ағыны-гарасыны сәмзәк олмуруду.

Лүлүшгулу бир синағет јандырды тәзә достундан сорушду:
— Сән һансы тәрәфдә олурсән, бачоғлу?
— Микрорајонда.

— Һансыда?
— Дөрддә.

— Дөрддә? Адә, мән дә дөрддәјәм ки!.. Вуну да ичәк сәнин сағ-лығына!

— Олмаз, Әтаға чәдди! Сәнин сағлығына. Дајан, нохуд алым, кәлирәм.

Кәччин чыхмасы илә гајытмасы бир олду. Бармағ галынлығи-нда зуун кағыз дүләларынн масаның үстүнә туллады.

Лүлүшгулу овчунә төкдүкү нохдуларды ағзына арағар доңгул-данды:

— Хәчәләт верирсән, бачоғлу, кәл бир сәни маң еләјим.
— Мән дә сәни...
Өпшүдүләр. Кәчч сорушду:

— Бир нәфәр таныјырам, сана Јамаи охшайыр. Отлуи вар?

— Адым вар, өзү Јох. Сәһәр тәздән мән кәдәндә о, Јатмыш олуғу, кечә мән Јатандан сонра о кәлир. Һеч үзүнү көрүрәм ки, биләм, бир, јох?.. — дејә Лүлүшгулу доғадарыны буладу!..

— Фикир чәкма, Әтаға чәдди! Мән дә атамә көрдүјүм Јадмыдан чыхыб. Устадыр, кечә-күндүз газааныр мәнмичүк, мән дә бала-бала вурурәм өзүмчүн. Дајдај! Микрорајонда һансы тәрәфдә олурсән?

— Дөрдүнүчү илә биринчинн... Јох, биринчи илә дөрдүнчүнүн кәшидији јердә. Атан устадыр, дејирсән...
Чаван севинчәк онун сөзүнү кәсди:

— Мән дә орда олурәм ки! Әтаға чәдди, гоншугул!
— Ич, кәл сәни бир дә маң еләјим. — дејә Лүлүшгулу ағзынын сују вә көзүнүн јашы илә онун сир-сифатинн икәлдәти.

— Адамга нә үчүн? Ичмәк ләзимдир. Ичмәк! — дејә кәчч, го-луну Лүлүшгулуғунуң бојунә салағар, пивә парчыны кәтүрүб онун ағзына јахшылашдырды.

Лүлүшгулу бир-кич гуртум ичиб деди:
— Бу вахтачан олғуму бәлә өпдүгүн олмајыб!..
— Ата-оғул арасында пәрдә јахшы шәјдир. Һеч мән дә атамә бәлә өшмәмишдим.

— Сән һансы мәнәлләдә олурсән, дајдај?
— 675-чндә.

— 675 бизим мәнәлләдә ки!..
— Адә, гоншугул ки.

— Јахшан гоншугу гоншудан да јахшыдыр!..
Лүлүшгулу пивәни сән дәмләсынанчн ичмәк үчүн башымы ар-хаја әднкә аз галды јыхылымы, тәзә досту ону күчлә сахлады.

— Горхма, бачоғлу, һалә кефли дәјиләм.

— Адымы дәмәјиндән чохдан таныјырсән мәни?
— Сән мәнимчүн бачоғлусән, вәссәләм! Бир бачымы варды, рәһ-мәт өләнларинә, ана иди мәнә. Онучун да олғумун адыны гојдум Бачоғлу. Бу абчуну да ичәк, сонра кедирик олурсән?

— Бура бах, дедим 675-чи мәнәлләдә олурсән?
— Һә!

— Мән орда 3-чү блокдајам, бәс сән?
— Адә, ләл паш-гоншугул ки! Мән дә 3-чү блокда олурәм.

— Дајдај, даһа ичмә, пивә сәни корлады, арағ ич, ајыл.

— Мән кефлијәм? Ушағын бирн! Мән бир дәрфә оң ики круш-ка ичиб, бешинчи мәртәбәја гаҗа-гаҗа чыхырам.

— Бешинч мәртәбәдә олурсән?
— Һә... Бир дәрфә чашмышым, кедиб гоншунун мәнзилинә кир-дим, горхдулар. Онларынны 47-дир, бизимки 48...
— 48 ала билмәз. Сән 47-дә оларсан!..

— Бура бах, бачоғлу, доламысан мәни? Дедим ки, мән олурәм 675-чи мәнәллә, 3-чү блок, 5-чи мәртәбә, 48-чи мәнзилдә.

— Мән дә орда олурәм. Әтаға чәдди!
Лүлүшгулу фәвқән әдә бил јухудан ајылды. Хырда, булашығ көзләрини кениш ачыб, гәримсәндәкә кәччә дигитләб бахды.

— Дајан!.. дајан!.. Сән мәним олғум Бачоғлу көпәкәлусән?!
— Сән дә мәним атам Гулусән!?

— Адә, үзүнү көрәк, ај Бачоғлу. Кәл бир маң еләјим сәни! — дејә Лүлүшгулу голларыны кениш ачды, ләкин мұһәсәбәтинн итир-дијиндән јерә сәрәләнди. Бачоғлу атасыны гутмағ истәрәк о да онун үстүнә јыхылды... Әтрафдакылар гәһгәһ чәкиб күлүшдүләр!..

...Инди мән кинода чәкилчәк ролума там һазыр идим. Ички-нин, сәрхәшдүгүн һајәтдә нәләр төрәтдијини көзүмлә көрүшдүм.

Әлбир оланлар

Соучастники

Россам В. ТАТАРИНЦЕВ

КИЮПИ

№ 2 (614)

1952-чи ИЛДӘН ЧЫХЫР

«Коммунист» гәзетинин
нәшри

Баш редактор

Салам Гәдирзаде

Редаксия һе'әти:

Рүфәт Әһмәдзаде
(Баш редактор мұавини)

Нәриман Зәйналов
Нәчәфгулу Исмајилов

(Баш редактор)

Гулам Мәммәдли
Сүлејман Рүстәм
Зәһид һүсейнзаде

БИЗИМ ҮНВАНЫМЫЗ:

370601

БАНЫ, ГОГОЛ КҮЧӘСИ №6,
ҮЧҮНҮК МӘРТӘБА

ТЕЛЕФОНЛАР:

93-62-22

93-78-08

93-77-65

ФГ 08025, Сифарини № 8004.
Истәһсалата верилмишдир:
30. 12. 1977.
Абуне гижәти:
8 алыгы: 1 м. 80 гәп.
Мага: форматы 70x108/16.
Һәҗми—1,4 чал верагы.
Тиражи 124143.
Чапә икәләмиши:
19. 1. 1978.
Баны шәһәри: «Коммунист»
нәшриятинин мәтбәси.

Баку
Азербайджанская
ССР, сатирический
журнал «КИРПИ»
(«ЕЖ») на азербай-
джанском языке.

Индекс 76414
Гижәти 15 гәпик.